

GAVER
– HVA DU MÅ VITE

Gaver – hva du må vite

Mange ønsker å gi deler av formuen videre til barn, ektefelle, eller andre – enten som gave nå, eller som forskudd på arv. Men hva bør du være oppmerksom på før du gir en gave? Hvilke skattemessige og juridiske konsekvenser kan det få? Ettersom gavedisposisjoner som utgangspunkt ikke kan reverseres, er det viktig å sette seg inn i relevant regelverk og mulige «fallgruver» før man gir en gave.

- Need to know
- Til hvem kan du gi gave?
- Hva kan du gi i gave og hva må du tenke på
 - ulike formuesobjekter
- Forskudd på arv – sikre lik fordeling til alle arvinger
- Nærmere om gavebrev og eventuelle betingelser
- Skattemessig behandling

Need to know

I Norge er det i dag ingen arveavgift. Som hovedregel kan man gi gaver uten at det utløser umiddelbar skatt eller annen avgift, men gaven overføres med skattemessig kontinuitet. Dette innebærer at gavemottaker overtar givers skatteposisjoner knyttet til formuesobjektet (kostpris, inngangsverdi og andre skatteposisjoner). Les mer om dette nedenfor.

Større gaver bør alltid dokumenteres ved gavebrev. Et gavebrev gir dokumentasjon for gaven overfor myndighetene, øvrig familie og tredjepersoner, mulighet til å sette vilkår for gaven, samt bedre forutsigbarhet og færre spørsmål og konflikter i ettertid.

På vår nettside finner du link til to generelle maler for gavebrev.

Til hvem kan du gi gave?

Du kan i utgangspunktet gi gave til hvem du vil: familie, venner, ideelle formål og stiftelser. For enkelte familiemottakere gjelder det likevel særregler du bør være oppmerksom på.

Ektefeller

Gaver mellom ektefeller, utover det som må anses som «vanlige gaver», må gis ved ektepakt for å være gyldig. Uten ektepakt vil ikke gaven nødvendigvis anses som gyldig ved en eventuell skilsmisse, eller ved et arveoppgjør dersom en av ektefellene dør. For at gaveoverføringen skal ha bindende virkning overfor ektefeller sine kreditorer må ektepakten i tillegg tinglyses i Ektepaktregisteret.

Mindreårige barn

Det viktigste å være klar over dersom man vurderer å gi gave til mindreårige er at dersom barnets totale verdier etter gaveoverføringen overstiger en viss grense (per i dag 2G) skal barnets midler forvaltes av Statsforvalteren. Dette er som regel uønsket ettersom Statsforvalterens forvaltning innebærer at midlene normalt ikke kan plasseres i aksjer eller fond, men må plasseres på bankkonto med lav risiko. For å unngå Statsforvalterens forvaltning må man utarbeide gavebrev med betingelse om at gaven og senere avkastning ikke skal forvaltes av Statsforvalteren, men av foreldrene (sammen eller hver for seg) eller andre.

Terskelen på 2G er ikke konstant. Senere verdiøkning og andre gaver kan gjøre at barnets totale midler på et senere tidspunkt, før barnet fyller 18 år, overstiger terskelen for forvaltning av Statsforvalteren. Det kan derfor være smart å opprette gavebrev og sette som betingelse at Statsforvalteren ikke skal forvalte gaven, selv om barnets midler på gavetidspunktet ligger under terskelen.

Som mindreårig har man begrenset rettslig handleevne. Gir man aksjer, fond eller eiendom til barn under 18 år, må man være oppmerksom på at disposisjoner over midlene vil kreve samtykke fra foreldrene (ofte begge). Dette kan gjøre forvaltningen administrativt svært krevende, og i enkelte tilfeller begrense hvilke disposisjoner som faktisk lar seg gjennomføre.

Når barnet fyller 18 år kan han/hun som utgangspunkt selv bestemme hvordan midlene mottatt i gave skal brukes. Mange synes et barn på 18 år fortsatt er for ung til å forvalte større verdier, og velger derfor å gi gave til barn med betingelse om at foreldrene skal ha rett til å forvalte midlene frem til barnet er eldre (for eksempel 25 år), eller øremerke midlene til et bestemt formål.

Gaver til mindreårige med større verdi kan også ha betydning for barnets rett til stipend fra Lånekasse. Les mer om dette i vår artikkel «*Investeringer for mindreårige*».

Hva kan du gi i gave og hva må du tenke på – ulike formuesobjekter

Eiendeler som du selv eier og har full råderett over kan du fritt velge å gi i gave. Dersom eiendelen er underlagt begrensninger, for eksempel sameie, forkjøpsrett, bruksrettighet, aksjonæravtale, vedtekter, tidligere gavebrev eller uskifte, må råderetten vurderes nærmere.

I det følgende går vi gjennom noen ting som er verdt å merke seg for ulike typer formuesobjekter som gis i gave.

Bolig og fritidsbolig

Skal du gi bort bolig eller fritidsbolig, bør det presiseres i gavebrevet om hele eller deler av eiendommen overføres, og om innbo og løsøre følger med.

Ønsker du å bruke eiendommen etter at den er gitt bort, kan dette reguleres i gavebrevet, for eksempel gjennom bruksrett og forkjøpsrett. Slike bestemmelser bør vurderes nøye og formuleres klart, gjerne med hjelp fra en advokat, for å unngå senere konflikt. Vær klar over at en bruksrett kan redusere eiendommens verdi, omsettelighet og skattepliktig gevinst ved et senere salg.

Sameieravtale

Dersom eiendommen gis til flere, for eksempel søsken, kan det være lurt å avtale hvordan eiendommen skal brukes, vedlikeholdes og eventuelle rammer for salg. Dette kan reguleres i en egen sameieravtale. Etter Sameieloven har hver enkelt sameier rett til å selge sin ideelle andel av eiendommen, uten samtykke fra de andre sameierne. Øvrige sameiere vil imidlertid ha forkjøpsrett. Sameierne kan i sameieravtale velge å fravike denne regelen og begrense sameiernes rett til å selge sin andel uten samtykke.

Tinglysning

Når eiendom gis i gave, er det ikke krav om at eierskiftet tinglyses med en gang. Om og når dette bør gjøres, må vurderes konkret. Hvem som er mottaker, givers soliditet, bankens krav ved lån/pant mv. kan ha betydning. I gavebrevet bør det imidlertid fremgå hvem som eventuelt skal betale dokumentavgift og tinglysningsgebyr.

Dersom man velger å utsette tinglysning kan det være fornuftig å sikre mottaker ved å opprette dokumenter som hindrer at eiendommen selges eller belånes av giver. For eksempel gjennom et blankoskjøte og tinglyst urådighetserklæring. Videre er det viktig å være oppmerksom på at dokumentavgiften beregnes ut fra eiendommens verdi på tidspunktet den tinglyses. Velger man å utsette tinglysning, så kan eiendommens markedsverdi ha steget og dokumentavgiften bli høyere enn den ville vært på gavetidspunktet.

Aksjer og verdipapirer

Skal man gi aksjer, fond eller andre verdipapirer i gave er det viktig å presisere hvilke aksjer, fondsandeler, og verdipapirer som gis ettersom de eldste aksjene/andelene alltid vil anses som overført først (FIFU-prinsipp – først inn, først ut). Har man kjøpt aksjer og fond over flere år kan disse ha ulike skatteposisjoner (kostpris, innbetalt kapital mv.), noe som vil ha betydning for gavemottakers skjermingsfradrag og gevinst- /tapsberegning ved et fremtidig salg.

Aksjesparekonto

Dersom givers aksjer eies gjennom aksjesparekonto, må mottaker overta hele aksjesparekontoen, og med skattemessig kontinuitet (videreføring av givers skatteposisjoner). Ønsker giver å beholde deler av aksjesparekontoen selv må han/hun først splitte aksjesparekontoen i flere kontoer før den/de aktuelle kontoen(e) gis i gave.

Eier du et selskap og ønsker å beholde delvis kontroll?

Mange med eget investeringsselskap eller bedriftseiere ønsker å overføre aksjer til barna, uten å miste all kontroll over forvaltningen/driften. Dette kan oppnås på ulike måter:

- Opprette ulike aksjeklasser, hvor giver beholder aksjene i aksjeklassen med stemmerett, og barna mottar aksjer i aksjeklassen uten eller med færre stemmer per aksje
- Ulik rett til utbytte på ulike aksjeklasser
- Beholde tilstrekkelig antall aksjer i selskapet til å ha kontroll på generalforsamlingen
- Opprette aksjonæravtale med klare rammer for fremtidig forvaltning, organisering mv.

Hvilken løsning som er best egnet, og hvordan denne bør utformes, må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Aktuelt med holdingstruktur for gavemottaker?

Noen gavemottakere har allerede et holdingsselskap, eller vurderer å opprette et. En av fordelene med et holdingsselskap er «fritaksmetoden». Dette innebærer at avkastning fra enkelte aksjeinvesteringer er fritatt beskatning (unntak: 3 % av utbytter beskattes). En holdingstruktur gir også større fleksibilitet når det gjelder eierskap, fremtidige investeringer og ved et senere generasjonsskifte. Har barna egne selskaper, kan de selv bestemme om utbytte skal tas ut til privat forbruk eller reinvesteres i selskapet. Over tid kan aksjene i eget holdingselskapet videreføres til egne barn, noe som bidrar til å unngå en eierstruktur med mange direkte eiere på tvers av generasjoner.

Skattedirektoratet har i flere uttalelser akseptert at foreldre gir aksjer direkte til barnas eksisterende eller nyopprettede holdingselskap. Dette gjør det mulig å etablere en holdingstruktur på en enklere og mer kostnadseffektiv måte, uten behov for omorganiseringer gjennom fisjon eller fusjon.

(Merk Skattekommisjonen, som la frem sine anbefalinger til en helhetlig skattereform 24. juni 2026, har anbefalt å utrede nærmere hvorvidt det bør innføres realisasjonsbeskatning ved arv eller gaveoverføring av eiendeler til upersonlige skattytere (aksjeselskaper, stiftelser osv.), dersom overføringen ellers ville medført bortfall av latent skatteforpliktelse.)

Før du vurderer å gi aksjer i gave til et holdingselskap bør eventuelle andre skattemessige konsekvenser alltid kartlegges. Og være oppmerksom på at dersom du selv eller ektefelle eier aksjer i selskapet som mottar gaven så vil overføringen som utgangspunkt anses som skattemessig realisasjon som utløser gevinstbeskatning. Vi anbefaler å lese mer om den skattemessige behandlingen av aksjer og verdipapirer som gis i gave avslutningsvis i artikkelen.

Forskudd på arv – sikre lik fordeling til alle arvinger

Gave eller forskudd på arv – hva er forskjellen?

En gave er en overføring av verdier som ikke kan reverseres og uten at det stilles krav om at beløpet senere skal trekkes fra mottakerens arv. Forskudd på arv (også kalt avkortning i fremtidig arv) innebærer derimot at verdien av gaven trekkes fra mottakerens arveandel ved et fremtidig arveoppgjør.

Arvelovens formkrav

Arveloven stiller krav om at avkortning i fremtidig arv må være satt som betingelse for gaven på gavetidspunktet for at det skal være gyldig. Det følger av arveloven at betingelse om avkortning «bør være skriftlig og gjort kjent for de andre livsarvingene». Vårt klare råd er å nedfelle avkortning i fremtidig arv i et gavebrev slik at man har bevis og unngår unødvendig konflikt senere.

Sikre likedeling

Avkortning i fremtidig arv vil kunne sikre likedeling mellom arvingene dersom du ønsker å gi gaver til arvingene på ulike tidspunkt.

***Eksempel:** Giver har barn som er spredt i alder og ønsker å hjelpe de inn på boligmarked ved å overføre kroner 500 000 på det tidspunkt hvert av barna fyller 25 år. Om giver skulle falle fra før alle barna har fylt 25 år og har mottatt gaven, er det viktig at arven til de barna som har mottatt gaven avkortes, slik at alle barna mottar like verdier – totalt sett. Avhengig av hva som gis i gave kan man sikre mer rettferdig fordeling ved å innta betingelse om å justere verdien av gaven etter konsumprisindeksen, boligprisindeksen, e.l.*

Har man allerede gitt en gave og glemt å sette avkortning i fremtidig arv som betingelse kan man oppnå lik fordeling mellom arvingene ved å opprette testament hvor arven skjevdeles (trekker ut de beløp som noen av barna har mottatt før man deler resten likt). Skjevdeling mellom arvingene forutsetter imidlertid at man på dødstidspunktet har tilstrekkelig midler utover pliktdelsarver til å skjevdele.

Nærmere om gavebrev og eventuelle betingelser

Som nevnt innledningsvis anbefaler vi å dokumentere større gaver gjennom et gavebrev. Et gavebrev vil normalt angi hvem som er giver og mottaker, tidspunktet for gaven og hva som gis, herunder en presisering av gaveobjektet og dets verdi. Andre forhold som kan være aktuelt å regulere i et gavebrev vil være (noen forhold er allerede omtalt over):

- Om gaven skal være mottakers særeie
- At gaven ikke skal forvaltes av Statsforvalteren (aktuelt for gave til mindreårig gavemottaker)
- Bestemmelse om hvem og hvordan gaven skal forvaltes (aktuelt dersom man gir gave til barn om man ønsker å regulere forvaltningen/disponering frem til barnet blir 18 år eller eldre)
- Om gaven skal avkortes i fremtidig arv
- Øremerkning av midlene: benyttes til bolig, studier, nedbetaling av gjeld, e.l.
- Bruksretter eller forkjøpsretter
- Om mottaker skal opprette testament og/eller ektepakt som bestemmer at gaven er særeie, og hva som skal skje med gaven om mottaker dør
- Ved overdragelse av aksjer: tiltredelse av eventuell aksjonæravtale

Merk at gavebrev ikke kan benyttes for overføring av verdier ved død. Hvordan dine verdier skal fordeles ved død (dødsdisposisjon) må skje i form av testament. Et gavebrev vil kunne oppfylle kravene for testament (dødsdisposisjon) dersom to vitner signerer i tillegg til giver. Arvelovens regler om pliktdelsarv til ektefelle og barn mv. kan imidlertid medføre at gaven blir ugyldig om det ikke er tilstrekkelig midler i dødsboet. Les mer om arv og testament i vår artikkel «Testament».

Skattemessig behandling

Ingen arveavgift, men skattemessig kontinuitet

I Norge er det som nevnt ingen arveavgift, og du kan som hovedregel gi gaver uten at det utløser umiddelbar skatt eller annen avgift. Motstykket er at gaver overføres med skattemessig kontinuitet, slik at mottaker overtar givers skatteposisjoner knyttet til formuesobjektet (kostpris, inngangsverdi, ubenyttet skjermingsfradrag mv.). Før man gir og mottar en gave bør alltid skatteposisjonene knyttet til formuesobjektet identifiseres.

Skatteposisjonene vil for eksempel få betydning ved et senere salg av formuesobjektet, ved at skattepliktig gevinst (og fradragberettiget tap) beregnes ved å trekke givers opprinnelige kostpris fra salgssummen.

Eksempel: Du eier to utleieleiligheter som du ønsker å gi i gave til dine to barn. Du har innhentet verdivurderinger og begge leilighetene er verdt rundt 5,5 millioner kroner, slik at barna mottar like verdier. Den ene leiligheten ble kjøpt for 20 år siden til 2 millioner kroner, og den andre leiligheten ble kjøpt for 1 år siden for 5 millioner kroner.

Dersom barna senere ønsker å selge leiligheten som er mottatt i gave skal gevinsten beregnes med utgangspunkt i givers opprinnelige kostpris, ikke verdien på gavetidspunktet. Sett at leilighetene selges for 5,5 millioner kroner blir skattepliktig gevinst for leiligheten som er kjøpt for 20 år siden 3,5 millioner kroner, mens leiligheten som ble kjøpt for 1 år siden gir en skattepliktig gevinst på 500 000 kroner.

Den potensielle skattekostnaden som ligger i eiendeler med lav inngangsverdi er viktig å være klar over, særlig dersom du ønsker å fordele verdier likt mellom flere arvinger.

Aksjer og verdipapirer

Gir man aksjer eller verdipapirer med lav eller negativ inngangsverdi i gave kan skattepliktig gevinst bli høy dersom gavemottaker senere ønsker å selge. Som nevnt anses alltid de eldste aksjene som overført først (FIFU-prinsippet), noe som styrer hvilke skattemessige inngangsverdier som videreføres til mottaker.

Overføring av aksjer i eget holdingselskap eller bedrift som gis til barns holdingselskap

Som nevnt har Skattedirektoratet akseptert at det kan gis aksjer i eget holdingselskap eller bedrift til barnas eksisterende eller nyopprettete holdingselskap uten at det utløser skatteplikt. Ettersom beskatning først oppstår når midler tas ut fra holdingselskapet til personlig nivå vil det i noen tilfeller være skattemessig gunstig å gi aksjene til mottakers holdingselskap, fremfor direkte til mottaker personlig (beskatningen utsettes). Merk at Skattedirektoratet har uttalt at dersom giver eller ektefelle eier aksjer i mottakerselskapet så utløses skatteplikt ved overføringen til selskapet.

Eksempel: For en aksje med negativ inngangsverdi på kroner -10, som senere selges for kroner 20, vil skattepliktig gevinst være kroner 30 om aksjen eies på privat hånd. Eies aksjen gjennom et holdingselskap og er omfattet av fritaksmetoden vil gevinst ved salg være skattefri.

Skattemyndighetene kan stille spørsmål til gavedisposisjonen dersom overføringen gir veldig store skattefordeler (for eksempel for aksjer med negativ inngangsverdi), og disposisjonen ikke har annen forretningsmessig verdi. I tvilstilfeller kan det være aktuelt å innhente en bindende forhåndsuttalelse fra skattemyndighetene hvor den skattemessige behandlingen bekreftes.

Har aksjene derimot høy inngangsverdi eller betydelig innbetalt kapital, kan det i enkelte tilfeller være mer hensiktsmessig å gi aksjene direkte til privatperson. Dersom mottaker senere ønsker å etablere en holdingstruktur, kan dette ofte gjennomføres ved bruk av fisjons- og fusjonsreglene slik at skattemessige posisjoner i størst mulig grad kan videreføres.

(Merk at Finansdepartementet har sendt på høring forslag om endring av reglene for skattemessig innbetalt kapital på aksjer fra og med 2027. Endringene vil kunne få betydning med hensyn til hvilke skatteposisjoner som overføres når aksjer gis i gave. Skattekommisjonen, som la frem sine anbefalinger til en helhetlig skattereform 24. juni 2026, støtter en endring av reglene for skattemessig innbetalt kapital.

Skattekommisjonen har også anbefalt å utrede nærmere hvorvidt det bør innføres realisasjonsbeskatning ved arv eller gaveoverføring av eiendeler til upersonlige skattytere (aksjeselskaper, stiftelse osv.), dersom overføringen ellers ville medført bortfall av latent skatteforpliktelse.)

Unntak for bolig og fritidseiendom

For bolig og fritidseiendom, samt jord- og skogbrukseiendommer, gjelder det unntak fra reglene om skattemessig kontinuitet ved gave. Dersom giver kunne solgt eiendommen skattefritt på givetidspunktet, fordi kravene til eier- og botid er oppfylt (eid og bodd i boligen i minst 12 av de siste 24 månedene), skal skattemessig inngangsverdi settes til antatt salgsverdi på gavetidspunktet.

Det kan da være lurt å dokumentere verdien på gavetidspunktet, for eksempel gjennom en verddivurdering. Selges eiendommen etter mange år kan det være vanskelig å finne tilbake til verdien på gavetidspunktet uten tidsnær dokumentasjon.

Det kan være vanskelig å fastsette «antatt salgsverdi». Det har vist seg at enkelte gavemottakere innen ett år etter å ha mottatt eiendommen i gave har solgt eiendommen til en betydelig lavere pris enn antatt salgsverdi på gavetidspunktet. Gavemottaker har da fått fradrag i inntekt for tapet, noe giver ikke ville fått. For å unngå forskjellsbehandling mellom giver og mottaker, har Finansdepartementet foreslått en mindre endring av reglene. Forslaget innebærer at det ikke vil være skatteplikt for gevinst eller gis fradrag for tap dersom bolig eller fritidsbolig selges innen ett år etter at den er mottatt som gave (eller arv). Hvis eiendommen ikke er solgt innen 12 måneder, må det i stedet fastsettes en ny inngangsverdi for mottaker. Forslaget er på høring med frist 11. juli 2026, og er foreslått å tre i kraft fra inntektsåret 2027.

Gave fra eget eller ektefelles aksjeselskap

Ligger eiendelen du ønsker å gi i eget aksjeselskap eller bedrift, så er det viktig å være klar over at overføring fra selskapet som gave til deg selv eller nærstående, vil anses som et skattepliktig utbytte og uttak fra selskapet. Det samme gjelder ved gave fra eget holdingsselskap til selskap hvor en selv eller andre nærstående er aksjonærer. Skal en slik overføring gjennomføres uten å utløse umiddelbar beskatning kan en reorganisering etter reglene om fisjon og fusjon være en løsning.

Øvrige unntak

Det finnes enkelte andre unntak fra hovedregelen om skattemessig kontinuitet, hvor en gave likevel kan utløse skatteplikt. De viktigste tilfellene det kan være nyttig å være klar over, er:

- Aksjer, fondsandeler mv. som gis i gave til arving bosatt i utlandet (les mer om utflyttingsskatt i vår artikkel «Flytting til utlandet»)
- Gaver som anses som lønn eller fordel vunnet ved arbeid
- Gaver som gis som del av virksomhet

Rapportering

Selv om gaveoverføringen ikke utløser skatteplikt, skal gaver med en verdi over kroner 100 000 alltid innrapporteres i skattemeldingen. Ved gavesalg (gave mot delvis vederlag) vil gavedelen utgjøre differansen mellom antatt markedspris på gavetidspunktet og det vederlaget mottaker betaler.

Reglene knyttet til gave (og arv) kan være kompliserte og konsekvensene store. Vi anbefaler derfor at du rådfører deg med en egen advokat/juridisk rådgiver før du gjennomfører større gaver eller forskudd på arv.

Disclaimer

Denne presentasjonen, inkludert materiale som er vedlagt, («informasjonen»), er utarbeidet av DNB Private Banking, DNB Bank ASA («DNB Private Banking»). DNB Private Banking er en enhet i forretningsområdet Wealth Management. DNB Bank ASA er et selskap i DNB-konsernet.

Denne informasjonen er kun ment for mottakeren og er ikke ment for videredistribusjon. Personer som mottar denne informasjonen må ikke distribuere den eller sende den til USA, Canada, Australia eller Japan. Å videreformidle denne informasjonen kan utgjøre en overtredelse av de aktuelle lands verdipapirrett. Informasjonen er strengt konfidensiell og kan ikke videreformidles uten samtykke fra DNB Private Banking.

Informasjonen er ment som generell veiledning og er ikke ment å utgjøre juridisk, finansiell, kommersiell, skattemessig eller regnskapsmessig rådgivning. Informasjonen er videre ikke ment som et personlig råd på noen måte, og utgjør ikke personlig investeringsrådgivning.

Mottakeren av informasjonen må ikke foreta strategiske beslutninger på basis av denne Informasjonen, og bør foreta sin egen individuelle vurdering av hvorvidt en strategi eller en handling er egnet eller hensiktsmessig.

DNB Private Banking kan ikke garantere at Informasjonen er eksakt, korrekt eller komplett, og har ingen forpliktelse til å oppdatere informasjonen. DNB Private Banking fraskriver seg ethvert ansvar for direkte eller indirekte tap som skyldes tolkning eller bruk av denne informasjonen.

DNB Bank ASA er registrert i foretaksregisteret med organisasjonsnummer NO 984 851 006 og er under tilsyn av Finanstilsynet. Detaljer om regulering av lokale tilsynsmyndigheter utenfor Norge er tilgjengelig på forespørsel.